

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Ivonou Šubrtovou ve věci

žalobce: **F. B.**
bytem M. H. 266/34, H. K.
zastoupen Mgr. Ing. Daliborem Jandurou, advokátem
se sídlem Dlouhá 103, Hradec Králové

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
se sídlem Křížová 25, Praha 5

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované o námitkách ze dne 31. 5. 2017, č.j.
500 228 016/315-JJ o starobní důchod,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaná rozhodnutím ze dne 18. 8. 2016, č. j. R-18.8.2016-247/500 228 016 (dále také jen „prvoinstanční rozhodnutí“) pro nesplnění podmínek § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zdp“) zamítla žádost žalobce o zvýšení starobního důchodu.

2. Proti prvoinstančnímu rozhodnutí podal žalobce námitky a požádal o předložení podkladů pro výpočet starobního důchodu, zejména podkladů týkajících se sporného období, kdy byl zaměstnán u společnosti TECHINGSTAV, s.r.o., IČ 632 20 237 a Ingstav Hradec Králové s.r.o., IČ 421 97 015, obě sídlem Vážní 961, Hradec Králové v letech 1994 až 2000. Tvrdil, že toto období pokrývá nepřetržitý pracovní poměr od 1. 10. 1993 do 31. 8. 2000, který byl ukončen dohodou ze dne 18. 5. 2000. V rámci námitkového řízení žalovaná žalobci zaslala kopii dvou evidenčních listů důchodového zabezpečení (dále jen „ELDZ“) ze dnů 14. 3. 1995 a 14. 2. 2000 a kopie dvou evidenčních listů důchodového pojištění (dále jen „ELDP“) ze dnů 12. 4. 2000 a 17. 3. 2008. Žalobce namítal nesprávný počet dnů celkové doby pojištění do 31. 8. 2011 a výpočet vyměřovacích základů za roky 1995 až 2000, které pokrývají soudní smír a uzavřená dohoda o skončení pracovního poměru. Zásadní námitku spatřoval v tom, že žalovaná v důchodových listech vychází ze skutečnosti, že částka dle soudního smíru představuje tzv. hrubou mzdu, zatímco žalobce trvá na tom, že se jedná o tzv. čistou mzdu. Dodatečně pak doložil usnesení Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 24. 10. 2000, č. j. 11 C 27/1996-156, které nabylo právní moci dne 9. 11. 2000, kterým byl mezi žalobcem a jeho bývalým zaměstnavatelem (TECHINGSTAV, s.r.o.), schválen soudní smír o náhradě mzdy žalobci ve výši 800 000 Kč za období od 10. 2. 1995 do 31. 8. 2000 (dále také jen „soudní smír“), kopii přihlášky pohledávky I. třídy do konkurzního řízení ve výši 903 342 Kč ze dne 19. 11. 2001 a ověřenou kopii dohody mezi ním a společností TECHINGSTAV, s.r.o. ze dne 18. 5. 2000.
3. Žalovaná v rámci námitkového řízení provedla kontrolu a zjistila, že žalobci nebyla započtena doba pojištění v rozsahu 286 dnů v období od 1. 1. 2000 do 12. 10. 2000 na základě zrekonstruovaného ELDP ze dne 17. 3. 2008 a doba pojištění v rozsahu 26 dnů v období od 1. 9. 2011 do 26. 9. 2011 na základě originálu ELDP ze dne 16. 11. 2011. Poté dodatečně započetla předmětnou dobu pojištění (tj. 312 dnů), provedla přepočet výše starobního důchodu a dne 27. 4. 2017 vyhotovila nový OLDP.
4. Žalobou napadeným rozhodnutím ze dne 31. 5. 2017, č.j. 500 228 016/315-JJ žalovaná změnila prvoinstanční rozhodnutí ze dne 18. 8. 2016, č. j. R-18.8.2016-247/500 228 016 tak, že výrokem I. podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) zdp zvýšila žalobci od 27. 9. 2011 starobní důchod na 12 010 Kč měsíčně. Výroky II. až VII. žalobci navýšila starobní důchod o valorizaci od splátek důchodu náležejících od měsíce ledna 2012 až měsíce ledna 2017 (od ledna 2017 tak žalobci náleží 13 006 Kč měsíčně) a výrokem VIII. rozhodla o nároku žalobce na doplatek starobního důchodu od 27. 9. 2011. Uvedeným rozhodnutím žalovaná žalobci dodatečně zhodnotila dobu pojištění získanou v kalendářním roce 2000 a 2011 (tj. 312 dnů). Součástí uvedeného rozhodnutí je nový OLDP ze dne 27. 4. 2017.

II. Obsah žaloby

5. Včas podanou žalobou se žalobce domáhal přezkoumání rozhodnutí žalované o námitkách, neboť žalovaná vyhověla jeho námitkách pouze částečně, když mu uznala chybějící dobu pojištění v počtu 312 dnů. Uvedl, že žalobu podává z opatrnosti a domáhá se toho, aby žalovaná znovu projednala celý jeho nárok a v souladu se skutkovými zjištěními navýšila jeho starobní důchod.
6. Dále uvedl, že se svým zaměstnavatelem TECHINGSTAV, s.r.o. vedl před Okresním soudem v Hradci Králové pod sp. zn. 11 C 33/1995 spor o neplatnost ukončení pracovního poměru, a dvě další řízení o náhradu mzdy pod sp. zn. 11 C 27/1996 a sp. zn.

7 C 401/1990. Usnesením uvedeného soudu ze dne 24. 10. 2000, č. j. 11 C 27/1996-156, jak je již výše uvedeno, byl schválen soudní smír o úhradě částky ve výši 800 000 Kč žalobci jako náhrady mzdy. Žalobce tvrdí, že se jedná o tzv. čistou mzdu, i když to soud výslovně neuvedl, zatímco žalovaná vychází ze skutečnosti, že se jednalo o tzv. hrubou mzdu. V žalobě žalobce dále namítá, že žalobní návrh na výši náhrad v jednotlivých měsících jednotlivých roků přitom vycházel při výpočtu z částky stanoveného platu dle uzavřené pracovní smlouvy. Žalovány byly v jednotlivých měsících částky po odpočtu zdravotního a sociálního pojištění a příslušné daně ze mzdy. Žalobce uvedl, že výpočet žalované částky pochopitelně vycházel z měsíční hrubé mzdy stanovené platovým výměrem. Předmětem obou soudních řízení, pokrývajících následná období, tak byla množina měsíčních částek k výplatě, tedy součet tzv. „čistých“ mezd, které žalobce měl fakticky od svého zaměstnavatele obdržet (po odečtení všech povinných položek). Celkově tak byla za období 02/1995 – 05/2000 žalovaná částka 1 451 724 Kč, která byl vypočítána z celkové hrubé částky ve výši 2 097 000 Kč.

7. Zaměstnavatel žalobce povinnost dle soudního smíru do dnešního dne nesplnil. Následně byl na zaměstnavatele žalobce (TECHINGSTAV, s. r. o., dále také jen „úpadce“) prohlášen konkurz. Do období prosince roku 2000 zaúčtoval zaměstnavatel (respektive externí účetní kancelář) soudní smír tak, že soudním smírem schválenou částku 800 000 Kč zaúčtoval jako hrubou mzdu. Zaměstnavatelem tak dle názoru žalobce byla zneužita skutečnost, že ve výroku o soudním smíru není výslovně uvedeno, že se jedná o částku ve výši „čisté“ mzdy.
8. Žalobce dále uvedl, že správce konkurzní podstaty úpadce následně vedl u Krajského soudu v Hradci Králové incidenční spor o popření části přihlášené pohledávky žalobcem, když ve svém žalobním návrhu vycházel ze stavu zaúčtování soudního smíru, jak bylo v účetnictví pozdějšího úpadce provedeno v prosinci roku 2000 zaměstnavatelem. Meritem incidenčního sporu tak byl rozdíl mezi částkou žalobcem přihlášenou do konkurzu a částkou vadně zaúčtovanou v účetnictví úpadce od prosince roku 2000, akceptovanou správcem konkurzní podstaty jako existující nárok vzešlý ze soudního smíru. Usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 14. 11. 2007, č.j. 41 Cm 12/2002-142 byl žalobní návrh správce konkurzní podstaty na popření části předmětné vykonatelné pohledávky, přihlášené žalobcem, jako nedůvodný zamítnut. Žalobce upozornil na to, že v odůvodnění citovaného usnesení je uvedeno, že správce konkurzní podstaty již nemůže uplatnit námitku, že částka přisouzená soudním smírem ve výši 800 000 Kč, odpovídá tzv. hrubé mzdě podléhající srážkám zdravotního a sociálního pojištění a záloze na daň z příjmu. Žalobce z uvedeného dovozuje, že konkurzní soud posoudil částku dle soudního smíru jako částku odpovídající tzv. čisté mzdě.
9. Žalobce má za to, že v současné době, po uznání chybějící doby pojištění v počtu 312 dnů, se faktické uplatňování jeho nároku týká již jen zhodnocení vyměřovacích základů, které má za roky 1994-2000 a 2011, přičemž uvedl vlastní výpočet částek vyměřovacích základů za uvedená období.
10. Žalobce se dále vyjádřil k povaze soudního smíru, uzavřeného dle § 99 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „o.s.ř.“). Uvedl, že smír je hmotněprávní dohodou (schválenou soudem), jejíž obsah je nutné interpretovat v souladu s ustanovením § 35 odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (*„právní úkony vyjádřené slovy třeba vykládat nejenom podle jejich jazykového vyjádření, ale zejména též podle vůle toho, kdo právní úkon učinil, není-li tato*

vůle v rozporu s jazykovým projevem“). Z uvedeného je dle žalobce zřejmé, že zákonodárce dává přednost vůli stran. Tím se podstatně liší od rozsudku, na který přichází řada v případech, kdy se účastníci řízení nedohodnou.

11. I přes výše uvedené však žalovaná dospěla k nesprávnému výpočtu důchodu, který má být žalobci vyplacen. Nejzásadnější námitka žalobce k výpočtu směřuje (a směřovala) k částkám uvedeným pro roky 1995-2000, které pokrývají soudní smír a uzavřenou dohodu o skončení pracovního poměru (k 31. 8. 2000). Namítá, že v důchodových listech se vychází ze skutečnosti, že částka dle soudního smíru je ve výši tzv. hrubé mzdy a nikoli tzv. čisté mzdy. Dle názoru žalobce je nutné přepočítat částky uvedené za roky 1995-2000 tak, aby byl dodržen vykonatelný soudní smír a projev vůle účastníků předmětného sporu. Žalobce představil svůj výpočet vyměřovacích základů za roky 1995-2000 na základě soudního smíru, které by mu měly být zhodnoceny. Závěrem poukázal na nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 1415/10, ze dne 23. 8. 2010, kritizující přepjatý formalismus, jež představuje dotčení na základním právu a svobodě.

Navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení a uložil žalované zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení.

III. Vyjádření žalované

12. Žalovaná ve svém vyjádření shrnula obsah žaloby a uvedla, že předmětem řízení je určení, zda částku 800 000 Kč schválenou na základě soudního smíru, lze považovat za výši „čisté“ nebo „hrubé“ mzdy.
13. Žalovaná citovala na věc dopadající relevantní zákonná ustanovení.
14. Podle ustanovení § 61 odst. 1 zákona č. 65/1965 Sb., zákoníku práce (platného do 31.1. 2006), dal-li zaměstnavatel zaměstnanci neplatnou výpověď nebo zrušil-li s ním neplatně pracovní poměr okamžitě nebo ve zkušební době a oznámil-li zaměstnanec zaměstnavateli, že trvá na tom, aby ho dále zaměstnával, jeho pracovní poměr trvá i nadále a zaměstnavatel je povinen poskytnout mu náhradu mzdy. Tato náhrada přísluší zaměstnanci ve výši průměrného výdělku ode dne, kdy oznámil zaměstnavateli, že trvá na dalším zaměstnávání, až do doby, kdy mu zaměstnavatel umožní pokračovat v práci nebo kdy dojde k platnému skončení pracovního poměru. Z uvedeného ustanovení dle žalované vyplývá, že náhrada mzdy z neplatného rozvázání pracovního poměru se stanoví podle průměrného výdělku zaměstnance. Zjišťování a používání průměrného výdělku upravuje zvláštní zákon (srov. § 275 odst. 1 zák. práce), kterým je zákon č. 1/1992 Sb., o mzdě, odměně za pracovní pohotovost a o průměrném výdělku (dále jen „zákon o mzdě“). Vzhledem k tomu, že se žalobce domáhá uspokojení nároku, který mu měl vzniknout z důvodu neplatného zrušení pracovního poměru za období od roku 1995 do roku 2000, je třeba projednávanou věc posuzovat i v současné době podle ustanovení zákona o mzdě, ve znění účinném do 1. 5. 2004.
15. Podle ustanovení § 17 odst. 1 zákona o mzdě **průměrný výdělek pro pracovněprávní účely zjišťuje zaměstnavatel z hrubé mzdy** zúčtované zaměstnanci k výplatě v rozhodném období a z doby odpracované v rozhodném období.
16. Podle ustanovení § 17 odst. 5 zákona o mzdě se průměrný výdělek zjišťuje jako průměrný hodinový výdělek, popřípadě jako průměrný denní výdělek. Pokud se podle pracovněprávních předpisů vychází z průměrného měsíčního výdělku, průměrný výdělek

zjištěný podle věty první se přepočte na jeden měsíc podle průměrného počtu pracovních hodin (dnů) připadajících v roce na jeden měsíc.

17. Žalovaná vysvětlila, že vzhledem k tomu, že se v ustanovení § 61 zák. práce neuvádí, že by se nárok zaměstnance na náhradu mzdy stanovil podle průměrného měsíčního výdělku, je třeba při jeho určení vycházet (jak vyplývá z § 17 odst. 5 věty první zákona o mzdě) z průměrného hodinového výdělku zaměstnance, popřípadě z jeho průměrného denního výdělku. Přitom je třeba mít na zřeteli, že přímé zjišťování průměrného denního výdělku je omezeno pouze na případy, kdy vzhledem k evidenci pracovní doby není možno zjišťovat průměrný výdělek hodinový. Uvedla, že z ustanovení § 17 odst. 1 zákona o mzdě vyplývá, že pro stanovení průměrného výdělku mají význam tři základní skutečnosti - rozhodné období, hrubá mzda dosažená v rozhodném období a odpracovaná doba v rozhodném období. Hrubou mzdou dosaženou v rozhodném období je vždy hrubá mzda zúčtovaná zaměstnanci k výplatě v bezprostředně předcházejícím kalendářním čtvrtletí. Z uvedeného je zřejmé, že do základu pro výpočet průměrného výdělku se zahrnují pouze ty částky, které mají povahu mzdy. Při úvaze, které částky náleží do základu pro výpočet průměrného výdělku, není z hlediska určení, zda se v konkrétním případě jedná o mzdu či o jiné hmotné plnění, rozhodující, jak je takové plnění označeno, podstatná je okolnost, zda jde o peněžitě plnění poskytované zaměstnanci za práci, a nikoli o další plnění poskytované zaměstnanci v souvislosti se zaměstnáním, a zda tedy lze plnění poskytované zaměstnavatelem zaměstnanci podřadit pod pojem mzdy tak, jak je tento pojem vymezován zákonem o mzdě.
18. Podle ustanovení § 4 odst. 1 zákona o mzdě zaměstnanci přísluší za vykonanou práci mzda. Mzdou se rozumí podle ustanovení § 4 odst. 2 zákona o mzdě peněžitá plnění nebo plnění peněžitě hodnoty poskytovaná zaměstnavatelem zaměstnanci za práci, a to podle její složitosti, odpovědnosti a namáhavosti, podle obtížnosti pracovních podmínek, pracovní výkonnosti a dosahovaných pracovních výsledků; nepovažují se za ni další plnění poskytovaná podle zvláštních předpisů v souvislosti se zaměstnáním, zejména náhrady mzdy, odstupné, cestovní náhrady, výnosy z kapitálových podílů (akcií) nebo obligací a odměna za pracovní pohotovost.
19. Žalovaná shrnula, že mzdu zaměstnance stanoví zaměstnavatel vycházejíc přitom z průměrného výdělku zaměstnance, tedy z hrubého příjmu. Uvedla, že pokud by se žalobce domáhal vyplacení náhrady mzdy z neplatného rozvázání pracovního poměru soudní cestou, pak lze předpokládat, že by otázka vyčíslení výše této náhrady byla stanovena v částce odpovídající hrubé mzdě, z níž by zaměstnavatel byl povinen odvést do státního rozpočtu České republiky sociální a zdravotní pojištění včetně daně. Pokud se však žalobce za účelem vyplacení náhrady mzdy z neplatného rozvázání pracovního poměru sám a svobodně rozhodl pro cestu smírčího soudu, a jak uvedl v námitkách, sám si určil i výši náhrady se souhlasem zaměstnavatele, pak dle žalované nelze jinak, než i částku 800 000 Kč, přiznanou na základě soudního smíru, považovat za výši „hrubé“ mzdy. Žalovaná namítla, že pokud žalobci byla vyplacena částka 800 000 Kč coby „čistá mzda“, měl by prokázat, že se o čistou mzdu skutečně jedná, tedy že se jedná o finální výši mzdy po odečtu sociálního a zdravotního pojištění a odvodu daně.
20. Navrhla, aby soud žalobu zamítl.

IV. Replika žalobce

21. Žalobce uvedl, že částku určenou soudním smírem neobdržel a naopak byl nucen celou částku přihlásit do konkurzního řízení, neboť jeho zaměstnavatel se stal úpadcem. Od roku 2000 dosud nebylo v konkurzním řízení vydáno konečné pravomocné rozhodnutí. Dále zopakoval žalobní námitky a závěrem opět zdůraznil, že předmět pracovněprávních sporů, textace obou žalobních návrhů a celý průběh projednávání předmětných žalobních návrhů, který vyústil v uzavření soudního smíru, jasně potvrzují, že strany vždy jednaly a probíraly dané částky ve výši tzv. čisté mzdy, tedy ve výši, která má být žalobci fakticky vyplacena a která rovněž nebyla úspěšně popřena v rámci konkurzního řízení.
22. Žalobce dále zaslal na vědomí soudu a k založení do spisu své vyjádření ze dne 9. 1. 2018 nazvané „Doplnění vyjádření věřitele“, vztahující se k řízení vedeném před Krajským soudem v Hradci Králové pod č. j. 34 K 22/2000, jehož předmětem je konkurz na majetek úpadce TECHNIGSTAV, s.r.o., v němž žalobce vystupuje jako věřitel úpadce, domáhající se úplného vyřízení své, do konkurzu řádně přihlášené pohledávky. Žalobce v něm poukazuje na přetrvávající skutečnosti vadného zúčtování pravomocných soudních rozhodnutí Okresního soudu v Hradci Králové, č. j. 11 C 27/1996-156 (soudní smír) a č. j. 11 C 33/1995-22. Tyto účetní chyby se dle žalobce dále projevují v řízeních následných, např. v běžícím řízení o námitkách proti rozhodnutí o přiznání starobního důchodu u žalované, tj. i v tomto přezkumném řízení.

V. Další vyjádření žalované

23. Žalovaná zopakovala, že vzhledem ke skutečnosti, že v citovaném usnesení Okresního soudu v Hradci Králové o schválení soudního smíru není výslovně uvedeno, že částka 800 000 Kč je čistou mzdou, musí žalovaná nadále vycházet ze skutečnosti, že se jedná o mzdu hrubou. Aby žalobci mohla být částka 800 000 Kč zhodnocena jako „čistá“ mzda, musel by jednoznačně prokázat, že za něj bylo zaplacené pojistné nebo byl jeho zaměstnavatel k zaplacení pojistného povinen, popř. byly žalobci vyplaceny dávky nemocenského pojištění. Žádná z těchto určujících skutečností však dosud prokázána nebyla. Setrvala na zamítnutí žaloby.

VI. Další vyjádření žalobce

24. Po změně právního zastoupení žalobce prostřednictvím svého nového zástupce soudu sdělil, že na své žalobě trvá.
25. Žalobce uvedl, že je přesvědčen, byť usiluje o provedení nápravy správcem konkurzním podstaty, že pro posouzení věci konformně jeho požadavku nepotřebuje žalovaná nezbytně nutně již žádné další podklady, vyjma přílehlavé analýzy řízení vedeného u Okresního soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 11 C 27/1996. V tomto řízení žalobce od počátku ve svých tvrzeních uvádí, a takto je nalézacím soudem pobíráno, že vede své řízení o náhradu mzdy v „čistých“ částkách, tj. bez částek připadajících na daně a povinné odvody. Takto byla jeho žaloba od počátku postavena a takto musel být nutně uzavřen i soudní smír. S ohledem na povahu soudního smíru je zřejmé, že jednak zde není prostor pro obecné závěry vyplývající jinak např. z rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 1775/2013, ze dne 20. 11. 2013, jak se jich v podstatě žalovaná dovolává, nýbrž, že ve shodě s argumentací čl. III žaloby (tj. povaha soudního smíru) se prosadí *a simili* právní závěr z téhož rozhodnutí, kde Nejvyšší soud dává jasné vodítko: „*V případě, že nevěděl a ani nemohl z okolností předpokládat, že jde o peněžité plnění ("částky") nesprávně určené nebo*

omylem vyplacené, může si zaměstnanec bezdůvodné obohacení, které tímto způsobem (neprávem) získal na úkor zaměstnavatele, ponechat.“.

26. V daném případě, bylo-li nalézací řízení od počátku vedeno na částku „čisté“ mzdy, nelze založit důvodný argument, že smířená částka není „čistou“ mzdou. Jinými slovy, bylo na zaměstnavateli, který se na platbu náhrady mzdy v čisté částce usmířil, aby svou zákonnou povinnost provést příslušné odvody splnil. Žalobce má za to, že žalovaná mohla a měla vycházet z toho, že částka 800 000 Kč je částkou mzdy „čisté“ a nic jí nebrání v tom, aby v nastalých pochybnostech svého skutkového zjištění vycházela ze skutkového stavu nastoleného obsahem žaloby v řízení sp. zn. 11 C 27/1996, a pokud by měly i přesto přetrvávat pochybnosti, aby postupovala podle pravidla *in dubio mitius* či *in dubio pro libertate*, jak jí judikatura Nejvyššího správního soudu, resp. Ústavního soudu ČR, ukládá. Naopak požadovat po žalobci předložení dokladu, který nemá možnost bez dobrovolné součinnosti třetího subjektu obstarat, je nadbytečným požadavkem.

VII. Poslední vyjádření žalované

27. Žalovaná zásadně nesouhlasí s tvrzením žalobce, že soudní smír byl uzavírán v „čisté mzdě“. Odkázala na obsah svých předchozích vyjádření, v nichž předložila zásadní zákonná ustanovení, která na předmětnou věc dopadají a doplnila je odkazem na ustanovení na § 5 odst. 1 písm. a), § 11 odst. 1 písm. a) a odst. 2 zdp.
28. Podle § 5 odst. 1 písm. a) zdp, pojištění jsou při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně účastni zaměstnanci v pracovním poměru.
29. Podle § 11 odst. 1 písm. a) zdp, je dobou pojištění po 31. prosinci 1995 doba účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. a) až l) a odst. 2, za kterou bylo v České republice zaplacen pojištění.
30. Podle § 11 odst. 2 zdp, za dobu pojištění uvedenou v odstavci 1 písm. a) se u osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. a) až d) a f) až l) a odst. 2 nepovažuje kalendářní měsíc, ve kterém nebyly dosaženy příjmy započítatelné do vyměřovacího základu pro stanovení pojistného podle zvláštního zákona proto, že tyto osoby nevykonávaly činnost zakládající účast na pojištění ani nepobíraly dávky nemocenského pojištění nahrazující ušlý příjem. Podmínka zaplacení pojistného uvedená v odstavci 1 písm. a) se považuje za splněnou, i když zaměstnavatel pojištění na pojištění neodvedl, ačkoliv byl povinen toto pojištění odvést; zaměstnavatelem se pro účely tohoto zákona rozumí právnická nebo fyzická osoba zaměstnávající pojištěnce v pracovním poměru a dalších pracovních vztazích, nebo k níž je pojištěnec v jiném právním vztahu zakládajícím účast na pojištění podle tohoto zákona.
31. K otázce definice „vyměřovacího základu“ odkázala na ustanovení § 16 odst. 3 věty první zdp, podle něhož vyměřovacím základem pojištěnce za dobu po 31. 12. 1995 je vyměřovací základ pro stanovení pojistného podle zvláštního zákona a za dobu před 1. lednem 1996 hrubý výdělek stanovený pro účely důchodového zabezpečení podle předpisů platných před 1. lednem 1996.
32. Dále uvedla, že podle § 5 odst. 1 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení (dále jen „zákon č. 589/1992 Sb.“), vyměřovacím základem zaměstnance pro pojištění na důchodové pojištění je úhrn příjmů, s výjimkou náhrad výdajů poskytovaných procentem z platové základny představitelům státní moci a některých

státních orgánů a soudců, které jsou nebo by byly, pokud by podléhaly zdanění v České republice, předmětem daně z příjmů fyzických osob podle zákona o daních z příjmů a nejsou od této daně osvobozeny a které mu zaměstnavatel zúčtoval v souvislosti se zaměstnáním, které zakládá účast na nemocenském pojištění. Zúčtovaným příjmem se pro účely věty první rozumí plnění, které bylo v peněžní nebo nepeněžní formě nebo formou výhody poskytnuto zaměstnavatelem zaměstnanci nebo předáno v jeho prospěch, popřípadě připsáno k jeho dobru anebo spočívá v jiné formě plnění prováděné zaměstnavatelem za zaměstnance.

33. K tomu žalovaná obecně dodala, že nároky na dávky důchodového pojištění a jejich výše jsou závislé na délce doby pojištění a na výši dosažených vyměřovacích základů. K tomu, aby orgány sociálního zabezpečení měly všechny potřebné údaje k dispozici, byla uložena povinnost organizacím, vést záznamy pro účely důchodového pojištění a předkládat potřebné podklady těmto orgánům. Úkoly zaměstnavatelů při provádění důchodového pojištění jsou zakotveny v zákoně č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (dále jen „zákon č. 582/1991 Sb.“). Podle jeho ustanovení § 35a odst. 2 jsou zaměstnavatelé povinni vést potřebné záznamy o skutečnostech rozhodných pro nárok na dávky důchodového pojištění, jejich výši a výplatu a předkládat je příslušným orgánům sociálního zabezpečení dle § 39a odst. 1, tj. žalované.
34. Podle § 38 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., se do evidenčního listu důchodového zabezpečení (dále jen "evidenční list") zapisují za každý kalendářní rok po účetní závěrce (závěrce mzdových listů) nejpozději do 30. dubna následujícího roku
- a) doba trvání zaměstnání,
 - b) hrubý výdělek,
 - c) náhradní doby a další doby, které se při zjišťování hrubého výdělku a průměrného měsíčního výdělku vylučují.
35. Z uvedeného ustanovení je dle žalované nepochybné, že primárním důkazním prostředkem sloužícím k osvědčení doby pojištění a získaných vyměřovacích základů je zejména evidenční list důchodového pojištění. Pokud by tedy žalobce předložil žalované evidenční list důchodového pojištění, na kterém by figurovala jím požadovaná částka k zápočtu, žalovaná by ji s největší pravděpodobností nezpochybnila, neboť by vycházela z přesvědčení, že se jedná o evidenční list vyhotovený v souladu s platnými předpisy a výše vyměřovacího základu je vyčíslena v hrubé výši. Žalobce však doložil pouze rozhodnutí soudu o schválení soudního smíru o úhradě částky ve výši 800 000 Kč, a protože soud nekonkretizoval, jedná-li se o hrubou nebo čistou mzdu, nezbylo žalované než částku 800 000 Kč považovat za „hrubou mzdu“, zúčtovanou žalobci zaměstnavatelem v souladu s ustanovením § 5 odst. 1 zákona č. 589/1992 Sb. Žalovaná proto setrvala na zamítnutí žaloby.

VIII. Skutkové a právní závěry krajského soudu

36. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Učinil tak při jednání dne 11. dubna 2019.
37. Z obsahu předloženého správního spisu vyplynulo, že dne 20. 9. 2011 žalobce požádal o starobní důchod před dosažením důchodového věku. Rozhodnutím žalované ze dne 14. 11. 2011 mu byl od 27. 9. 2011 přiznán starobní důchod podle § 31 zdp.
38. Žádostí ze dne 23. 5. 2016 (žádost podána na OSSZ v Hradci Králové dne 2. 6. 2016, postoupena České správě sociálního zabezpečení dne 7. 6. 2016) žalobce požádal o přepočítání výše starobního důchodu. Soud dále konstatoval prvoinstanční rozhodnutí žalované ze dne 18. 8. 2016 a rozhodnutí o námitkách ze dne 31. 5. 2017, které je předmětem této žaloby. Konstatoval i nový OLDP ze dne 27. 4. 2017, který je součástí žalobou napadaného rozhodnutí. Dále soud konstatoval rozvrhové usnesení zdejšího krajského soudu ze dne 29. 8. 2018, č. j. 34 K 22/2000-1941 (konkurz na majetek úpadce TECHINGSTAV, s.r.o.), které dosud není pravomocné.
39. Zástupce žalobce odkázal na žalobu a všechna další podání žalobce. Uvedl, že konkurzní řízení je řízením o organizovaném způsobu vypořádání soukromoprávních subjektivních nároků přihlášených věřitelů, jsou-li jimi osoby soukromého práva, zatímco předmětné řízení o důchodovém nároku žalobce je řízením o právu založeném veřejnoprávními předpisy. Mezi těmito řízeními není kauzalita v tom smyslu, že by výsledek konkurzního řízení ovlivnil, či přímo determinoval posouzení této právní věci. Má za to, že o předmětu sporu lze rozhodnout bez ohledu na to, že konkurzní řízení dosud probíhá. V konkurzním řízení se spor o žalobcovu pohledávku vede toliko z pohledu jejího pořadí. Existence pohledávky však sporná není.
40. Dále uvedl, že žalobce v podstatě čelí situaci, kdy se mu nepodařilo zjednat dle jeho názoru správnou nápravu činnosti konkurzního správce, a proto mu nezbyvá, než řešit primární podstatu věci cestou vyřešení sporné otázky v tomto řízení. Připomněl, že žalobce přihlásil do konkurzu svoji pohledávku v plné smířené částce 800 000 Kč jako svůj osobní subjektivní nárok, a tato částka mu byla uznána. Za situace, kdy v tomto řízení žalobce prokazuje, že své dřívější obecné řízení o dlužnou mzdu vedl od počátku v částkách čisté mzdy, je dle jeho názoru legitimní posuzovat uvedený soudní smír jako smír o částce čisté mzdy, byť to v něm není explicitně uvedeno. Dodal, že veškerá judikatura, která tuto právní otázku tak či onak řeší, je pozdější.
41. Pověřená pracovnice žalované uvedla, že zákon o pojistném na sociálním zabezpečení jednoznačně definuje, co je vyměřovacím základem, a tím je zúčtovaný příjem. Proto také okresní správě sociálního zabezpečení při vyhotovování evidenčních listů nezbylo nic jiného, než že do nich zapsala vyměřovací základy v souladu s účetnictvím tehdejšího zaměstnavatele žalobce, a následně z nich byl vypočten i starobní důchod.
42. K dotazu soudu, jaká částka, coby náhrada mzdy z částky 800 000 Kč, která byla předmětem soudního smíru a kterou žalobce přihlásil do konkurzního řízení, mu v rámci konkurzu byla reálně vyplacena, žalobce uvedl, že v rámci částečného rozvrhového usnesení doposud obdržel částku cca 300 000 Kč, přičemž součet přiznaných částek je v první a druhé třídě zařazených pohledávek. Zopakoval, že

přiznání částky 800 000 Kč na základě soudního smíru bylo v rámci konkurzu externím účetním zaúčtováno tak, že celá částka 800 000 Kč byla zaúčtována do prosince roku 2000, a to dokladem z ledna 2001. Tato částka se tedy jevila jako vyplacená. Proti tomu žalobce neúspěšně brojil. Celá situace měla negativní dopad i do jeho rodinné situace, kdy v roce 2001 za ním přišel syn, který v té době studoval vysokou školu, že mu byl odebrán příspěvek na bydlení a na dopravu, neboť se vycházelo z toho, že částka 800 000 Kč byla žalobci připsána k dobru, tj. jako jeho příjem. Tzv. připsání k dobru bylo vnímáno tak, že mu uvedená částka byla připsána na účet. Ale tak to nebylo, z uvedené částky v té době nic neobdržel, a tato situace trvá již skoro 20 let.

43. Zástupce žalobce v závěrečném návrhu shrnul, že předmětem této věci je posouzení právní otázky povahy částky 800 000 Kč. Toto posouzení by mělo proběhnout právě v tomto řízení bez ohledu na výsledek řízení konkurzního. Jedná se o přímý zásah do subjektivních práv žalobce, napadené rozhodnutí snižuje výši starobního důchodu žalobce a ten nemá žádný jiný právní institut, jak se svého nároku, tj. zaúčtování částky 800 000 Kč jako nároku z neplatného rozvázání pracovního poměru v částce čisté mzdy, domoci. Skutečnost, že soudní smír byl mimo možnost žalobce to jakkoli ovlivnit zaúčtován tak, že se jedná o mzdu hrubou, je záležitost, která nemůže být absolutní, je třeba na uvedenou věc nahlížet ústavně právními principy legitimního očekávání a v kontextu pravidel *in dubio mitius*, či *in dubio pro libertate*, a také ve smyslu ústavně právní ochrany vlastnictví. Shrnul, že k otázkám důchodového pojištění v takto problematickém případě, který žalobce nezavinil, je zde soudní ochrana i proto, aby dala průchod tomu, co obvykle označujeme jako obecná spravedlnost. Navrhl, aby soud žalobě vyhověl, zrušil napadené rozhodnutí a vyslovil právní názor v tom smyslu, že smířená mzda je v kontextu předchozího řízení vedeného před Okresním soudem v Hradci Králové mzdou čistou. Nelze dávat k tíži žalobci, že na jinou formulaci smíru v té době nepomyslel. Uvedenou otázku posoudila až judikatura značně pozdější. Má za to, že vzít částku smíru, jako čistou mzdu bylo v dané době naprosto legitimní, a tím je dáno i současné legitimní očekávání žalobce. Současně navrhl přiznání nákladů řízení.
44. Pověřená pracovnice žalovaného závěrem zopakovala, že za současného stavu věci, kdy částka 800 000 Kč byla v účetnictví bývalého zaměstnavatele žalobce zaúčtována jako částka hrubé mzdy před odvedy pojistného a daní, okresní správě sociálního zabezpečení nezbývalo nic jiného, než ji jako takovou, tj. v hrubé výši uvést na ELDP tak, jak to vyplývá ze zákona o důchodovém pojištění. Současně uvedla, že pokud kdykoli v budoucnu žalobce prokáže jakoukoli změnu ve svém důchodovém nároku, je žalovaná v souladu s postupem dle § 56 zdp připravena kdykoliv a opakovaně k přepočtu starobního důchodu a k vyčíslení doplatku zpětně. Za stávajícího stavu věci je přesvědčena, že výše starobního důchodu byla žalobci stanovena správně, a proto navrhla, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl, náklady řízení nežádala.
45. Soud hodnotil provedené důkazy jednotlivě i v jejich souhrnu (§ 77 odst. 2 s. ř. s.) a po provedeném dokazování v návaznosti na příslušná zákonná ustanovení dospěl k závěru, že **žaloba není důvodná**.
46. Krajský soud pečlivě vážil argumentaci obou účastníků řízení, jak je podrobně zachycena shora. Ti se shodují v tom, že předmětem tohoto řízení a sporu mezi nimi, je určení, zda soudním smírem přiznaná částka náhrady mzdy žalobci ve výši 800 000 Kč je mzdou v hrubé výši, jak byla žalobci započtena ze strany žalované, nebo je mzdou čistou, jak se toho domáhá žalobce. S uvedeným posouzením souvisí důchodový nárok žalobce,

resp.výše jeho starobního důchodu.

47. Žalovaná představila právní rozbor posouzení dané otázky a poukázala na věc dopadající právní úpravu příslušných ustanovení zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, zákona č. 65/1965 Sb., zákoníku práce a zákona č. 1/1992 Sb., o mzdě, odměně za pracovní pohotovost a o průměrném výdělku.
48. Žalobce oproti tomu žádnou právně relevantní argumentaci nepřinesl a dovolává se obecných principů jako je legitimní očekávání, výkladových pravidel *in dubio mitius*, *in dubio pro libertate* a tzv. obecné spravedlnosti. Je pak třeba si položit otázku, co je onou obecnou spravedlností, když je oběma účastníky vnímána právě diametrálně odlišně.
49. Žalobce argumentuje pouze tím, že předmět pracovněprávních sporů, textace obou žalobních návrhů a celý průběh projednávání předmětných žalobních návrhů, který vyústil v uzavření soudního smíru, byl veden ve výši tzv. čisté mzdy, tedy ve výši, která mu má být fakticky vyplacena. Dle názoru krajského soudu se nejedná o dostatečně relevantní důkaz, který by byl sto vyvrátit ucelenou právní argumentaci žalované, která spornou částku 800 000 Kč žalobci započítala jako hrubou mzdu. Skutečnost, že byla sporná částka „nějak žalována“, ještě neznamená, že stejně tak bude soudem přiznána.
50. Předně je třeba zdůraznit, že to byl žalobce, který dle své vlastní a svobodné vůle uzavřel se svým bývalým zaměstnavatelem soudní smír. V postavení žalobce v řízení o doplacení náhrady mzdy před okresním soudem disponoval předmětem řízení a bylo na něm, aby si konečný text dohody o náhradě mzdy se svým bývalým zaměstnavatelem tzv. „pohlídal“. Soudní smír jako neodporující právním předpisům byl okresním soudem schválen (§ 99 odst. 2 o. s. ř.).
51. Podle § 99 odst. 3 o.s.ř. platí, že schválený smír má účinky pravomocného rozsudku. Rozsudkem však může soud zrušit usnesení o schválení smíru, je-li smír podle hmotného práva neplatný. Návrh lze podat do tří let od právní moci usnesení o schválení smíru. Nic takového se nestalo. Žalobce nevyvolal žádné takové řízení, které by prohlásilo smír za neplatný nebo mělo za následek změnu výroku smíru v tom smyslu, co nyní žalobce požaduje, tj. explicitní určení toho, že smířená částka 800 000 Kč představuje náhradu mzdy v tzv. čisté výši.
52. Žalobce se ve svých podáních zabývá povahou soudního smíru a apeluje na vůli stran, jež dospěly k uzavření dohody, kterou soud schválil. Krajský soud proto nepřisvědčil žalobci v jeho následném žalobním tvrzení, že „soudní smír byl mimo možnost žalobce to jakkoli ovlivnit“. Jak již soud uvedl výše, bylo na žalobci, tj. na jeho vůli, na jakém konečném znění předmětu smíru se se svým zaměstnavatelem dohodne. Jestliže předmětný smír neodpovídal jeho vůli, nemusel ho uzavřít.
53. Krajský soud rovněž nepřisvědčil názoru žalobce, že v incidenčním sporu vedeném u zdejšího krajského soudu pod sp. zn. 34 K 22/2000 „konkurzní soud posoudil částku dle soudního smíru jako částku odpovídající tzv. čisté mzdě.“ Uvedený závěr žalobce je mylný. Soud v předmětném řízení uvedl: „námitky konkurzního správce spočívající v tom, že se v žalovanému (Fr. Bílkovi) přisouzené částce jedná o tzv. hrubou mzdu podléhající srážkám zdravotního a sociálního pojištění či záloze na daň z příjmu konkurzní soud nepřijal. Tyto námitky mohly být uplatněny pouze v nalézacím řízení, předcházejícím vykonatelné

rozhodnutí. V incidenčním sporu by mohla mít úspěch pouze námitka zániku pohledávky např. zaplacením či námitka promlčení a o takový případ se nejednalo.“ Z uvedeného odůvodnění plyne pouze to, že případné námitky k charakteru smířené částky 800 000 Kč, tj. určení, zda se jedná o náhradu mzdy v hrubé nebo čisté výši mohly být uplatněny pouze v původním nalézacím řízení, tj. v řízení, jehož výsledkem bylo schválení smíru Okresním soudem v Hradci Králové (sp. zn. 11 C 27/1996).

54. Krajský soud má proto na základě výše uvedeného za to, že pokud není v textu soudního smíru výslovně uvedeno, že smířená částka 800 000 Kč, na které se strany dohodly, je náhradou mzdy v „čisté výši“, pak nelze spatřovat pochybení žalované v tom, že uvedenou částku posoudila a zhodnotila pro účely důchodových nároků žalobce jako mzdu hrubou, jak jí velí výše citované zákony, které na danou problematiku dopadají.
55. Žalovaná správně odkázala na ustanovení § 17 odst. 1 zákona o mzdě, v němž je uvedeno, že průměrný výdělek pro pracovní právní účely se zjišťuje z hrubé mzdy zúčtované zaměstnanci k výplatě v rozhodném období a z doby odpracované v rozhodném období. Obdobně i v původním zákoníku práce (č. 65/1965 Sb.) bylo v ust. § 275 odst. 2 uvedeno, že průměrným výdělkem zaměstnance pro pracovní právní účely se rozumí průměrný hrubý výdělek, pokud pracovní právní předpisy nestanoví jinak. Všechna další žalovanou citovaná zákonná ustanovení, která na věc dopadají, pracují s pojmem průměrného výdělku, který se stanoví z hrubé mzdy zaměstnance. Ostatně i v novém zákoníku práce (tj. zák. č. 262/2006 Sb., účinném od 1. 7. 2007) je uvedeno, že průměrný výdělek zjistí zaměstnavatel z hrubé mzdy nebo platu zúčtované zaměstnanci k výplatě v rozhodném období a z odpracované doby v rozhodném období (§ 353 odst. 1 zák. práce). Analogicky lze také odkázat na ustanovení zákoníku práce o odstupném, které se stanoví podle průměrného měsíčního výdělku zaměstnance zjištěného v hrubé výši.
56. Na podporu závěru, že v případě soudním smírem schválené částky 800 000 Kč, se jedná o náhradu mzdy v tzv. hrubé výši, krajský soud odkazuje na judikaturu Nejvyššího soudu, který již v rozsudku ze dne 8. 11. 2005, č. j. 21 Cdo 436/2005 uvedl, že výši mzdy z neplatného rozvázání pracovního poměru zaměstnanci od 1. 1. 1993 soud stanoví ve svém rozhodnutí v tzv. hrubé výši a je věcí plátce daně, popřípadě poplatníka, aby v souladu se zákonem splnil své povinnosti při výběru a placení daně. Obdobně rozhodl Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 20. 11. 2013, č. j. 21 Cdo 1775/2013, na který, ač z jiného důvodu, odkázal i žalobce. Pro úplnost krajský soud dodává, že v rozsudku Nejvyššího soudu č. j. 21 Cdo 436/2005 je také uvedeno, že v „čisté mzdě“ je možné zaměstnanci přiznat náhradu mzdy z neplatného rozvázání pracovního poměru jen za dobu do 31. 12. 1992, to platí i tehdy, jestliže je o takovém nároku rozhodováno po 1. 1. 1993. To však není případ žalobce, který se domáhá přepočtu vyměřovacích základů za roky 1995 až 2000.
57. Krajský soud se tedy ztotožnil s argumentací žalované, která uvedla na věc dopadající relevantní zákonná ustanovení, a pokud částku 800 000 Kč žalobci započítala jako hrubou mzdu, z níž stanovila výši jeho starobního důchodu, neshledal krajský soud v uvedeném postupu žádné pochybení.
58. S ohledem ke shora uvedenému soudu nezbylo, než v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 s. ř. s. žalobu jako nedůvodnou zamítnout.

IX. Náklady řízení

59. Výrok o náhradě nákladů řízení soud odůvodňuje ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., když žalobce nebyl v řízení úspěšný a správnímu orgánu, který měl ve věci úspěch, toto právo nenáleží dle odst. 2 citovaného zákonného ustanovení

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 18. dubna 2019

JUDr. Ivona Šubrtová v. r.
samosoudkyně